

V R O U

**Ze is
7500
jaar
oud**

■ De reconstructie van het uiterlijk van de vrouw die 7500 jaar geleden leefde. Inzet: zo moet Trijntje er ongeveer hebben uitgezien. FOTO'S: M. D'HOLLOSY

Nederlandse archeoloog geboeid door skelet Trijntje

door
MARJOLEIN
HURKMANS

LEIDEN — Ze lijkt tussen de 40 en 60 jaar oud, slierterig grijs haar maar geen onsympathiek gezicht. Een beetje smoezelig hooguit. Toch is Trijntje veel en veel ouder. Ongeveer 7500 jaar geleden moet ze zijn gestorven. Dat maakt haar tot de oudste vrouw van Nederland en tot een obsessie voor de Nederlandse archeologen.

Trijntje gaat hen aan het hart. Leo Verhart formeerde een Teleac-serie rondom de vondst van haar skelet die in december wordt herhaald. En hij schreef het bijbehorende boek *De reconstructie van Trijntje*. Ten tijde van de eerste uitzendingen van de driedelige reeks was dat nog nauwelijks te verkrijgen, maar inmiddels ligt het in de boekhandel (uitgeverij Kosmos-Z&K).

Vanaf de vondst van het oudste skelet van ons land in Alblasterwaard beschrijft Leo

Verhart exact wat er mee gebeurde om tot de uiteindelijke reconstructie van haar uiterlijk te leiden. En passant legt hij uit hoe archeologen zoals hij aan hun conclusies komen met betrekking tot het leven van mensen die duizenden jaren geleden leefden.

„Ik was al gegrepen door de archeologie toen ik een jaar of negen was”, vertelt hij. „Als jongetje zocht ik naar oude pijlpunten en gereedschappen en legde daar een verzameling van aan. Met een jaar of elf

fietste ik ook naar opgravingen toe. Gefascineerd keek ik toe hoe de archeologen hun werk deden. Ik had er alleen te weinig verstand van om doelgericht te kunnen observeren. Meestal stond ik uren te kijken op de verkeerde plek.”

Maar ook toen al kon hij toehoorders boeien met spannende verhalen over zijn vondsten. „Ik was misschien anders dan mijn leeftijdgenoten die zich vooral interesseerden voor popmuziek en voetbal, maar ik werd daardoor wel geaccepteerd.”

En in feite is dat wat hij nog steeds doet; leken boeien door een brug te slaan van de wetenschap naar het publiek. „Als ik puur als een wetenschapper over mijn werk zou praten, zou iedereen in slaap sukkelen. Mijn verhaal zou doorspekt zijn met de 'mitsen' en 'maren'; geneuzel dus. Drogere feiten waar niks leuks van te maken is.”

Spannend

En het verhaal over Trijntje is af en toe behoorlijk spannend. 7500 jaar oud en toch kunnen de wetenschappers bijvoorbeeld aan de scheurtjes in haar bekken zien dat ze ooit kinderen heeft gebaard. Dat ze lang haar en een stoere kin heeft gehad is echter minder zeker, ondanks dat een gespecialiseerd archeologe met klei op een plastic replica van haar schedel een nieuw gezicht met die kenmerken heeft geconstrueerd.

■ Leo Verhart: „Als negenjarig jongetje was ik al gegrepen door de archeologie.”

FOTO: DAIMON XANTHOPOULOS

„De feiten waar archeologen mee werken, zijn summier en laten een ruime marge”, legt Leo Verhart het giswerk uit.

„Je moet keuzes maken. Trijntje bijvoorbeeld heeft grijs haar gekregen omdat de gemiddelde vrouw van haar leeftijd in die tijd grijs haar moet hebben gehad. Mijn eigen vader echter is in de 70 en heeft nog pikzwart haar. In iedere tijd zijn er unieke mensen, maar in de archeologie kom je die niet tegen. Onze keuzes zijn namelijk wel wetenschappelijk onderbouwd. Ruimte voor uitzonderingen is er niet omdat je aan een dergelijk oud skelet wel de lengte kunt aflezen, aan de gebruiksvorwerpen en het afval dat in dezelfde grondlaag wordt gevonden de levenswijze kan reconstrueren, maar je nooit zal kunnen zeggen welke kleur ogen of haar iemand had.”

Of hoe ze echt heeft geheten dus. Want de naam Trijntje is simpelweg bij de koffie ontstaan toen het skelet net gevonden was. Wie het lichaam voor het eerst zo heeft genoemd en waarom, is nauwelijks nog te achterhalen. „Voor je het weet, gebruikt een medewerker de naam Trijntje tegen een journalist en vanaf dat moment heet ze zo; is ze een individu geworden in plaats van een verzameling menselijke botten.”

En als dat stadium eenmaal is bereikt, wil ook het publiek alles van zo'n vrouw weten. „Hoe ze woonde, hoe ze leefde, hoe ze eruit zag. Iedereen

kan zijn eigen invulling aan de harde feiten geven, dat is het leuke. Zo denk ik zelf bijvoorbeeld dat het leven in de tijd van Trijntje een leven in het paradijs moet zijn geweest. Voor de moderne mens zal het misschien lijken of het boordevol ontberingen zat, maar ik denk dat die mensen zelf heel gelukkig waren. Ik zou graag eens echt rondkijken in het Nederland van 7500 jaar geleden.”